

Aan het college van Burgemeester en
Wethouders van de Gemeente Nieuwegein
Postbus 1
3430 AA NIEUWEGEIN

Nieuwegein, 9 juni 2021

Betreft: Schriftelijke vragen art. 42 inzake Nationaal Programma Onderwijs

Geacht College,

Zoals u weet heeft het demissionaire kabinet recent het Nationaal Programma Onderwijs in het leven geroepen. Het programma is bedoeld om onderwijsvertragingen in te lopen en moet leerlingen ondersteunen die het moeilijk hebben door schoolsluitingen en corona. Op korte termijn dienen activiteiten en plannen ontwikkeld te worden.

In een brief van de minister voor Basis- en Voortgezet onderwijs en Media, Arie Slob, aan de wethouders Onderwijs en Jeugd over het Nationaal Programma Onderwijs wordt dit nader uiteengezet en vooral de samenwerking tussen onderwijs en gemeente benadrukt (22 april 2021):

- a. De minister is voornemens circa € 300 miljoen aan gemeenten uit te keren verdeeld over een periode van 2,5 jaar, in de vorm van een specifieke uitkering. Gemeenten met veel leerlingen met een hoop risico op onderwijsachterstanden ontvangen meer geld. In juli volgt meer informatie over de hoogte van het bedrag dat de gemeente ontvangt en wat ermee gedaan kan worden.
- b. Aan gemeente wordt gevraagd om met scholen en andere betrokkenen te kijken hoe u kunt helpen, met aanvullende programma's, begeleiding of kennisdeling. De gemeente kan daarbij uitgaan van bestaande structuren en samenwerkingen en voortbouwen op bestaand beleid, kennis en expertise. Daarvoor is nauwe samenwerking nodig tussen alle betrokken partijen. Met het extra budget kan die samenwerking georganiseerd worden.
- c. De minister vraagt aan de gemeente om de komende periode de volgende stappen te zetten:
 - Doorgaand. U kunt nu in gesprek gaan over hoe u scholen en schoolbesturen kunt ondersteunen, bijvoorbeeld bijvoorbeeld in de Nieuwegeinse Educatieve Agenda en het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met samenwerkingsverbanden.
 - Voor de zomer. Scholen maken een schoolscan en u kunt hen helpen, bijvoorbeeld op het vlak van sociaal welbevinden. Scholen kiezen daarnaast interventies en kunnen hierover met u overleggen. U kunt ze helpen bij het maken van goede keuzes.
 - Juli. De hoogte van het budget voor gemeenten wordt bekendgemaakt. U kiest in overleg met uw schoolbesturen en scholen welke aanvullende maatregelen, begeleiding of kennisdeling u aanbiedt.
 - In of na de zomer: U kunt aan de slag met de door u gekozen aanvullende maatregelen, begeleiding of kennisdeling.

De PvdA heeft daarbij de volgende vragen:

1. Welke stappen heeft het college sinds het bekend worden van het NPO reeds gezet om tot een effectieve aanpak te komen en welke stappen is hij nog voornemens te nemen?
2. Op welke wijze heeft het college hierbij de samenwerking met scholen en schoolbesturen reeds gezocht en gerealiseerd en welke stappen hiertoe is hij nog voornemens?
3. Op welke wijze wil het college de raad betrekken bij de ontwikkeling van de plannen? En is het college bereid om met de raad tijdens een Avond van de Raad hierover in gesprek te gaan?

Belangrijke adviesorganen van de regering hebben bij het NPO hun zorgen uitgesproken en adviezen gegeven voor een effectieve inzet van de middelen.

De PvdA-fractie is benieuwd of het college kennis draagt van deze zorgpunten en adviezen, of het college deze zorgpunten en adviezen deelt en op welke wijze het college de extra middelen effectief wil inzetten en op welke wijze de raad daarbij wordt betrokken.

Algemene Rekenkamer¹

De Algemene Rekenkamer roept op om te zorgen dat de € 8,5 miljard aan extra geld voor onderwijs vanwege de coronacrisis aan de juiste doelen besteed wordt. Hiervoor is het nodig concrete en duidelijke maatschappelijke doelstellingen van het Nationaal Programma Onderwijs op te stellen. Ook is een weloverwogen keuze gewenst over de financiering, controle en verantwoording over deze € 8,5 miljard. Daarbij is het zaak vooraf te bepalen welke informatie nodig is over de resultaten en uitgaven van deze extra middelen.

4. Welke concrete en duidelijke maatschappelijke doelstellingen heeft het college voor ogen en op welke wijze wil men dit monitoren? (zie ook 7)

Sociaal en Cultureel Planbureau²

“In coronatijd zijn kinderen uit een lager sociaaleconomisch milieu en scholen met veel van deze leerlingen het hardst getroffen: deze scholen/leerlingen hebben de minste leergroei gerealiseerd. Dit betekent dat de extra middelen, een geïntensiverde aanpak en extra onderwijstijd op deze scholen het hardst nodig zijn. We adviseren hiermee terdege rekening te houden in het Nationaal Programma Onderwijs. Landelijk, lokaal en op schoolniveau zullen er goede afspraken moeten worden gemaakt over het aanpakken van leerachterstanden in de basisvakken (begrijpend lezen, taal, en rekenen); dit heeft prioriteit, naast aandacht voor het sociaal welbevinden van leerlingen, en beide vragen aandacht en inzet van middelen.“

¹ <https://www.rekenkamer.nl/actueel/nieuws/2021/03/31/maak-vooraf-afspraken-over-%E2%82%AC-85-miljard-extra-voor-onderwijs>

² <https://www.scp.nl/onderwerpen/corona/documenten/publicaties/2021/04/09/adviesbrieven-maatschappelijke-effecten-corona>

Onderwijsraad³

“De coronacrisis heeft de terugloop van onderwijsresultaten verergerd, de kansenongelijkheid in het onderwijs versterkt en dieperliggende problemen vergroot. Uit onderzoek blijkt dat kinderen uit lagere sociaaleconomische milieus en ook de scholen waar veel van deze leerlingen naartoe gaan, het hardst worden getroffen door de crisis.”

De raad vindt het wel van groot belang dat de problemen die het directe gevolg zijn van de coronacrisis, worden geadresseerd in samenhang met de onderliggende, structurele problemen in het onderwijs. Dit met het oog op de noodzakelijke, blijvende ontwikkeling en verbetering van het onderwijs. De raad adviseert het NPO dienstbaar te maken aan duurzame onderwijsverbetering door het in te bedden in structurele investeringen en integraal langetermijnbeleid.

Daarom adviseert de Onderwijsraad bij een eventueel vervolg van het NPO een nieuwe verdeelsleutel te maken, zodat hulp echt terechtkomt bij de groepen leerlingen en studenten die dat het hardst nodig hebben.

5. Is het college bereid om het advies van het SCP en de Onderwijsraad om ‘ongelijk te investeren’, waardoor de hulp terecht komt bij die groepen leerlingen en scholen die de middelen het hardst nodig hebben, als uitgangspunt te nemen voor de inzet van de extra middelen?
6. Op welke wijze wil het college daarbij aansluiten bij het Onderwijskansenbeleid van onze gemeente en bij het ontwikkelen van de Gelijke Kansen Agenda?

Voor een goed en volledig beeld en eventueel het bijstellen van het NPO is het belangrijk dat de overheid centrale regie voert op de monitoring. Daarbij waarschuwt de raad ervoor dat, hoe belangrijk monitoring ook is, het niet mag doorslaan in onnodige verantwoordingslast.

7. Op welke wijze gaat het college er voor zorgen dat de monitoring niet doorslaat tot een onnodige verantwoordingslast? (zie ook 4)

De Onderwijsraad acht een integrale aanpak nodig om problemen van kinderen en jongeren aan te pakken. Het onderwijs kan de problemen waarmee kinderen en jongeren kampen, niet alleen oplossen. De inzet van organisaties uit andere domeinen zoals sport, cultuur en jeugdhulp is evenzeer vereist. De groei van ongelijkheid tussen leerlingen en studenten met verschillende sociaaleconomische achtergronden beperkt zich niet tot het domein van het onderwijs. De verschillen doen zich ook voor op het vlak van armoede, gezonde leefstijl, schulden, jeugdwerkloosheid, (psychisch-sociaal) welzijn en dergelijke. Realiseer daartoe een lokaal offensief dat concrete, realistische en haalbare doelen nastreeft en dat vertrekt vanuit de situatie en het perspectief van kinderen en jongeren en vanuit wat zij nodig hebben als individu in de samenleving, op school of op de arbeidsmarkt.

Het komt dus aan op samenwerking en afstemming tussen verschillende domeinen zoals onderwijs, kinderopvang, (jeugdgezondheids)zorg, werkgelegenheid, sociaal werk, welzijn, sport en cultuur. Over de hele linie zijn aanpakken nodig om kinderen en jongeren te ondersteunen. Binnen de samenwerking is het belangrijk over domeingrenzen heen vast te stellen wat er lokaal aan problemen speelt, welke doelgroepen wat nodig hebben, en op basis daarvan doelen te bepalen.

³ <https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2021/06/3/advies-nationaal-programma-onderwijs>

De Onderwijsraad waarschuwt voor versnippering van geldstromen en aanpakken. Er zijn diverse programma's en steunpakketten tot stand gekomen zoals het jeugdpakket, het steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl en de aanpak jeugdwerkloosheid. De raad adviseert om langdurige samenwerkingsverbanden tussen domeinen te intensiveren. De raad ziet in de samenwerking een belangrijke regierol voor de gemeenten weggelegd. Samenwerking tussen gemeenten binnen een regio kan zorgen voor de benodigde slagkracht. Denk ook aan bestaande overleggen voor de lokale of regionale educatieve agenda.

8. Op welke wijze gaat het college er voor zorgen dat samenwerking en afstemming tussen de verschillende domeinen plaatsvindt en een integrale aanpak van de grond komt binnen de gemeente en/of regionaal?
9. Is de gemeente bereid om in die samenwerking de regierol op zich te nemen en zo ja, op welke wijze?
10. Hoe gaat het college er voor zorgen dat er geen versnippering van geldstromen en aanpakken plaatsvindt?

OMT Onderwijs⁴

Voor het inrichten van een effectieve zomerschool lijkt het met name van belang dat het programma een helder, op leren gericht doel heeft, dat zoveel mogelijk aansluit op het reguliere onderwijsprogramma. Een goede afstemming tussen een zomerschoolprogramma en het reguliere onderwijsprogramma waarborgt een doorlopende leerlijn, zowel in termen van inhoud als aanpak.

Kleine groepen en voldoende gekwalificeerde docenten dragen bij aan de effectiviteit van zomerscholen. De inzetbaarheid van gekwalificeerd personeel in vakantieperiodes zal voor veel scholen een uitdaging zijn. Vanwege het vrijwillige karakter van zomerscholen kan het bovendien lastig zijn om leerlingen te motiveren voor deelname tijdens de vakantieperiode. Om de kans op participatie te verhogen, met name ook van de leerlingen die het meeste profijt van zomerscholen zouden kunnen hebben, kan tijdig en gericht informeren en werven van leerlingen en ouders helpen.

De aantrekkelijkheid van zomerscholen kan bovendien worden verhoogd door ook extra-curriculaire activiteiten aan te bieden. Daar staat tegenover dat zulke activiteiten niet de overhand moeten krijgen wanneer het doel van de zomerschool is om het schoolse leren en presteren te verbeteren. Hoe meer tijd er wordt geïnvesteerd in het leren zelf, hoe meer leerwinst er wordt geboekt. Daarbij kan beter worden ingezet op een gespreid programma, dan op een snelle stoomcursus, waar-van de opbrengsten minder beklijven.

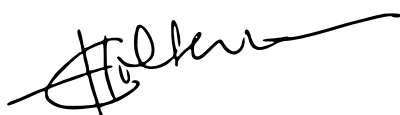
11. Wordt de komende zomer weer een zomerschool georganiseerd? En zo ja, op welke wijze en in welke mate worden daarbij de bovenstaande adviezen van het Onderwijs OMT overgenomen?

⁴ https://www.onderwijsomt.nl/wp-content/uploads/2021/04/OOMT_Zomerscholen.pdf

Het zal u niet verbazen, dat de PvdA-fractie betrokkenheid van de raad bij het ontwikkelen en vaststellen van beleid in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs op lokaal niveau zeer wenselijk vindt. De gevolgen van de corona-crisis en -maatregelen zijn enorm voor onze inwoners. De ontstane onderwijsachterstanden, de ongelijkheid in onderwijskansen die niet alleen meer zichtbaar is geworden, maar zelfs is vergroot en tenslotte het welbevinden van jongeren in onze stad, zijn onderwerpen die de grootste aandacht verdienen van onze raad.

In afwachting van uw reactie verblijven wij,

Met vriendelijke groet,

Emiel Holtermann
Raadslid PvdA Nieuwegein
Arabellaplantsoen 3, 3438 VM Nieuwegein
e.holtermann.pvda@gmail.com
06 - 51476036

